

Petu mupinim me'ẽ ke

Peteĩhar ke

Petu kome'ẽ paper ke mupinim. Jerusarẽ ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ tama'e kapitā a'e tĩ.

Jesu rehe amō amō jundéu awa ta jurujar katu. Ame'ẽ ta amō amō ok ta pe ixo. Amō awa tama'e ywy pe ame'ẽ ok ta ihĩ. Ame'ẽ ta pe kome'ẽ paper pinim ke mondo. Ame'ẽ ta pyrara hũ ixo. Hok ngi ame'ẽ ta ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mujan mondo. A'erehe amō amō ywy rehe usak te'e aja ixo. A'erehe pyrara hũ ixo.

Ame'ẽ ta py'a ke Petu mâtã tar katu. “Pepyrara hũ pexo rahã, Tupã rehe pehẽ py'a pemapyk katu te we rĩ. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar katu te we rĩ” aja Petu mu'e.

Pepyrara hũ pexo tipe, anĩ, pehẽ rury katu te we pexo rĩ

1 ¹Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo. Ihẽ Petu. Jesu Kirisutu pandu ihẽ pe:

—Myrandu katu epandu eho — aja ihẽ pe. Ame'ẽ ihẽ.

Pehẽ riki Tupã kotyhar ta ke. A'erehe pehẽ rok ngi pehẽ ke amō ta mujan mondo. A'erehe amō amō ywy pe pehãi peho ame'ẽ ta ke pehẽ. A'erehe põ ywy pe har ta ke pehẽ. Amō ngara ywy pe har ta ke pehẽ tĩ. Amō kapando ywy pe har ta ke pehẽ tĩ. Amō asia ywy pe har ta ke pehẽ tĩ. Amō mbiti ywy pe har ta ke pehẽ tĩ. Upa pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo.

²Tupã riki jande pái keruhũ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ngi har pehẽ ke a'e jo'ok. “Ihẽma'e ke pehẽ” aja a'e putar. Aja rahã I'ã pandu:

—A'eta riki nema'e ta ke — aja Tupã pe.

Aja rahā, Jesu Kirisutu rehe pehendu katu. Pe, huwy pe pehē py'a ke Tupā juhyk katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehē py'a ngi a'e juhyk.

Mā peja pehē rehe a'e ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'e muhury katu te tī.

Tupā namō jande jaxo ta

³Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke Tupā. Mā peja japandu ipe:
—Ne jō riki katu te ame'ē ke — aja ipe.

Jande rehe a'e pyrara te hū usak, a'erehe jande pe ixoha pyahu ke a'e me'ē. Jesu Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem, a'erehe ame'ē ixoha pyahu ke jande pe a'e me'ē. A'erehe jande ruhāha angaha ke rehe jaharō katu jaxo. Aja jaxo katu apo 'y. ⁴A'erehe ma'e ke japyhyk ta. Ame'ē ke rehe jaharō katu jaxo tī. Ixotyhar ta pe ma'e ke Tupā me'ē hū ta. Ame'ē rehe jaharō katu jaxo. Ywa pe ame'ē ke a'e moī katu rī. Pehēma'e a'e moī katu rī. A'ep ijuk ym te ta. Inem ym te ta tī. Kanim ym te ta tī. ⁵Pehēma'e ke ame'ē. Tupā rehe pejurujar katu, a'erehe pyrātāha namō pehē rehe a'e usak usak katu. Pehē ruhāha angaha ke rehe peharō pexo rahā, pehē rehe a'e usak usak katu ixo. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, pehē ruhāha ke a'e me'ē ta. 'Ar rehe angaha uhyk, ame'ē ke rehe jō a'e harō ixo. Uhyk rahā, a'e me'ē ta pehē pe.

⁶Pehē ruhāha angaha uhyk ta kȳ, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē pepyai we rī. Pepyrara we pexo, a'erehe pepyai we rī. ⁷Pehē pepyrara rahā, Tupā pandu: "Mā peja" aja. Aja rahā, kuja a'e ukwa katu ta. Pejurujar katu ehe, ame'ē riki jetehar te ke my? Ame'ē ke a'e manga ta. Ukwa ta tī. Itatawa aja tī. Tata pe amō moī. Aja katu te my? Ame'ē ke amō manga ta. Ukwa ta. Aja Tupā rehe pejurujar katuha tī. A'e manga ta tī. Ame'ē riki itatawa 'ar koty te we katuha. A'erehe pejurujar katuha riki jetehar te ke my, ame'ē ke Tupā ukwa ta me'ē te'e. Jetehar rahā, pejurujar katu te ta. Aja rahā, Jesu Kirisutu jywyr rahā: "Pehē riki katu te me'ē ke" aja Tupā pandu ta. ⁸Pehē pesak ym ehe rī. Pepy'a katu ehe pexo. Apo pesak ym ehe pexo rī. Pejurujar katu ehe. Pe, pehē rury katu te pehē. Marā ka ym pehē rury katuha rehe har amō panduha. Ywa pe har ta huru katuha aja pehē tī. ⁹Pejurujar katu ehe, a'erehe ma'e ke Tupā me'ē pehē pe. Pehē ruhāha ke me'ē pehē pe. A'erehe pehē rury katu te pehē.

¹⁰Ame'ē pehē ruhāha rehe har ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ukwa tar katu. Tupā je'ēha rehe a'eta usak usak hū tipe.

Pe, pehē rehe Tupā usak katu ta, ame'ē rehe har yman a'eta pandu katu. Uhyk ym rahā we a'eta pandu katu. ¹¹ Myja rahā ame'ē uhyk ta my? Ame'ē ke a'eta ukwa tipe. Myja uhyk ta my? Ame'ē ke a'eta ukwa tipe tī. Tupālā ke Kirisutu muwyr. A'e riki a'eta py'a rehe ihī katu. A'e riki ma'e ke mujekwa ngā pe.

Kuja mujekwa. Kirisutu ke amō ta mupyrara hū ta. Uhyk ym rahā we a'e mujekwa. Upa mupyrara rahā, katuha renda pe Kirisutu oho ta. Ame'ē ke Tupālā mujekwa tī. ¹² Jetehar te ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu. Ame'ē ke pehendu apo 'y. Yman ame'ē jetehar te ke a'eta pandu rahā, kuja ame'ē ta pe Tupā mujekwa. A'eta pandu ame'ē ke a'eta ixo rahā, uhyk ym we rī. Pehē pe ame'ē uhyk katu apo 'y. Ame'ē jetehar te ke myrandu katu pandu ame'ē ta pandu pehē pe apo 'y. I'ā ke ywa ngi Tupā muwyr. Ima'e pyrātāha namō myrandu katu pandu ame'ē ta pandu katu. Ame'ē myrandu katu ke Tupā je'ēha rahoha ta ukwa tar katu tipe.

Tupā aja katu te pexo tī

¹³ Peta kȳ, aja pexo. Aja rahā, Tupā rehe pehendu katu ta. Pehē pepyhýi ym aja pexo. Jesu Kirisutu jywyrrahā, ma'e ke pehē pe Tupā me'ē ta. Ame'ē rehe peharō katu te pexo. Pemukanim ym ame'ē ke. ¹⁴ Tupā rehe pehendu katu. Ehe har pekwa ym rahā, upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Aja yman pexo ai te'e aja ym pexo apo 'y. ¹⁵ Kuja katu. Ma'e ka'u te'eha ke nixói te Tupā pe. Aja pexo tī. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar ta. A'e riki pehē pe pandu:

—Mā peja Kirisutu rehe pejurujar katu. Aja rahā, ihēma'e wan ta — aja.

¹⁶ Tupā je'ēha rehe ima'e panduha ihī tī:

—Ihē riki katu te. Ma'e aka'u te'eha ama'eha ke nixói te ihē pe.

A'erehe ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar — aja panduha ihī.

Aja rahā, Tupā aja pehē tī. Katu te pehē tī.

¹⁷ Tupā namō pepandu pandu rahā: “Papa, jande pái keruhū” aja pepandu ipe. Upa katu te awa ta rehe har a'e ukwa ta. Juja katu te aja a'e ukwa katu ta. Myja me'ē ngā ma'ema'e my? Ame'ē ke a'e ukwa ta. Katu te aja ma'ema'e rahā, ma'e ke Tupā me'ē hū ta ipe. Ta'yri mi amō ma'ema'e rahā, ta'yri mi Tupā me'ē ta ipe tī. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe pexo rahā, tapijar te'e we pehē py'a pemoī moī katu ehe, Tupā rehe. ¹⁸ Pehē ramūi ta ixoha ke pehē pe a'eta mujekwa. Jaxer ame'ē ke ame'ē. Ame'ē ngi pehē ke Tupā muruwak.

Ame'ẽ ke rehe a'e muhepy, ame'ẽja saka. Myja a'e muhepy, ame'ẽ ke pekwa katu. Muhepyha kanim ame'ẽ pe a'e muhepy ym. Itatawa riki muhepyha kanim te'e riki. Itatuwyr aja tĩ. Kanim tĩ. Ame'ẽ ita aja ame'ẽ pe a'e muhepy ym riki.

19 Kuja a'e muhepy. Kirisutu manõ rahã, huwy ke uhem. Muhepy hũ ame'ẽja saka ame'ẽ. Ame'ẽ pe pexoha muruwakiha ke rehe Kirisutu muhepy. Kirisutu riki arapuharan ra'yrl aja saka. Arapuharan ra'yrl jaxer ym te, ame'ẽ ke aja saka. Ipirer pinim ym te ame'ẽ ke aja saka tĩ. (Aja rahã, Kirisutu pe ma'e ka'u te'eha ma'eha nixóí te. Katu te ame'ẽ ke a'e aja mujekwa.) **20** Yman kome'ẽ ywy keruhã nixóí te rahã, Kirisutu pe Tupã pandu:

—Ngã ruhãha muhepyha ke rehe nde eremanõ ta — aja.

Pe, 'ar rehe angaha uhyk tate rahã, a'e ke Tupã mujesak ta ngã pe. Arahã, pehẽ ke a'e muhã katu te ta. **21** A'e uwyr, a'erehe Tupã rehe pejurujar katu. A'e ke Tupã mukwera katu muhem. Pe, hake a'e wapyk tĩ. (Aja rahã: "Katu te ame'ẽ ke a'e" aja mujekwa.) A'erehe Tupã rehe pejurujar katu. Inamõ pexo ta, ame'ẽ ke rehe peharõ pexo.

22 Jetehar te ke rehe pehendu katu, a'erehe pehẽ py'a ke pejuhyk apo 'y, aja pexo katu 'y. A'erehe amõ jurujar katu, ame'ẽ ta rehe pepy'a katu tĩ. Jetehar rupi pepy'a katu a'eta rehe. Mã peja pepy'a katu te pehẽ juehe pexo. **23** Tupã je'ëha riki aja te'e ta ixo. Uhãha ke pehẽ pe me'ẽ, ame'ẽja saka ame'ẽ. Ame'ẽ ke rehe pejurujar katu, a'erehe pexoha pyahu ame'ẽ ke namõ pexo katu. Ta'yrl ta riki pehẽ tĩ. Pehẽ pái uhã te hũ ame'ẽ ke a'e. Ame'ẽ ra'yrl ta pehẽ. Manõ ym te ta a'e. **24** Pehẽ anã. Kuja Tupã je'ëha rehe amõ mupinim:

"Upa awa ta kupi'i aja saka.

A'e katu te ha riki kupi'i aja saka. Kupi'i manõ te'e a'e.

I'a aja tĩ. Ijuk tĩ. (Aja pahar awa ta manõ ta tĩ.)

25 Tupã je'ëha anã. Jandema'e sawa'e te je'ëha aja te'e ta ixo" aja amõ mupinim.

Ame'ẽ je'ëha ke pehẽ pe amõ muwyr. Myrandu katu ke pehẽ pe pandu rahã, ame'ẽ ke muwyr.

Tupã kotyhar ta riki ok ke aja saka

2 **1** Apo upa peka'u te'eha ke pema'ema'e ym. Te'e pepandu ym. Pehẽ mokõi pekwaha aja ym pexo. Amõ ta rehe pejyty'yl'ym. Amõ ta rehe pehẽ juru ai ym. **2** Ta'yrl ta u'ar ramõ, ame'ẽja pexo katu. A'eta kamby te'e juhéi. Aja mã peja Tupã je'ëha ke peputar

katu tī. (Kamby juhéi, ame'ēja saka tī.) Aja rahā, pahar tiha oho. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa katu te ta. Aja rahā, Tupā putar aja pexo katu ta. ³Jete. Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Pehē rehe jandema'e sawa'e te ipy'a katu. Ame'ē ke pekwa katu” aja panduha ihī. (A'erehe upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym.)

⁴Jandema'e sawa'e te koky pejur! (Uhā te hū ame'ē ke a'e.) A'e riki ita aja saka. Ame'ē ita jaxer ke te'e, aja ngā ukwaha naī. Anī. “Katu te ame'ē ke a'e” aja Tupā pandu. “Ihē aputar ame'ē ke a'e” aja a'e pandu tī. ⁵Pehē riki ita ta aja saka tī. Jande jaxoha pyahu aja jaxo tī. Pejur. Pehē ke te'e ok ke Tupā mujā ame'ēja saka. Ame'ē rehe I'ā ihī katu ta. A'ep Tupāma'e pa'i ta aja saka pema'ema'e ta. Pa'i ta katu te ame'ēja saka. Jesu kokyhar ta ke pehē. A'erehe ma'e ke Tupā pe peme'ē te'e. Ame'ē rehe Tupā hury katu. Pehē pe Tupā'ā mujekwa ame'ē ke peme'ē te'e ipe. ⁶Kuja Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Tupā pandu:

“Ita katu te ame'ē ke ihē ajo'ok. Ame'ē ke Siā ok ta pe ita ok pyter ke aja amupu'am ta.

Amō jurujar katu ehe rahā, a'e huxī ym te ta” aja Tupā pandu.

Aja amō mupinim. (Kirisutu riki ame'ē ita katu te ame'ēja saka. “Siā” aja pandu rahā: “Ywa pe har Jerusarē ok ta ke” aja mujekwa.)

⁷Jetehar te. Pejurujar katu ehe ame'ē ta ke pehē. A'erehe ame'ē ita riki katu te aja pekwa katu. Jurujar ym ehe ame'ē ta amō koky ukwaha. Kuja ta:

“Ita ok mujāha pandu: ‘Kome'ē ita jaxer. Japutar ym’ aja riki. Anī. Ame'ē ke ita ok pyter ke amō mupu'am. Katu te ame'ē ita ke” aja amō mu'am. (Kirisutu riki ame'ē ita ame'ēja saka.)

⁸Pe, kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Kome'ē ita rehe amō ta tukwa tukwa ta.

Ita rehe amō ta tukwa, a'erehe u'ar ta” aja panduha ihī tī.

Tupā je'ēha rehe a'eta jurujar ym, a'erehe ita rehe a'eta tukwa tukwa aja saka. Aja Tupā putar. (Aja rahā, Kirisutu ke a'eta putar ym. Jurujar ym rahā, u'ar u'ar, aja saka. Aja rahā, mupyraraha renda pe oho ta, aja riki.)

⁹Kome'ē ywy keruhū pe har ta ngi har pehē pe Tupā pandu: —Ihē koky pejur. Ihēma'e wan ta — aja.

Sawa'e tema'e pa'i ta ke pehē tī. Jesuma'e ke. Awa ta katu te ame'ē ta ke pehē tī. Ixotyhar ta ke pehē tī. Aja rahā, Tupā

ma'ema'eha katu te ame'ẽ rehe har pepandu katu ta me'ẽ te'e. Pe, pytuniha aja me'ẽ pe pexo rahã, a'e pandu:

—Ihẽma'e weraha pe pejur. Hendy hũ. Katu te riki — aja pehẽ pe.

(Aja rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ẽ ta ngi pehẽ ke a'e mutyryk. Ixoty mutyryk. Ixotyhar ta ke pehẽ apo 'y.) ¹⁰Yman ixotyhar ta ke aja ym pehẽ. Apo Tupã kotyhar ta ke pehẽ 'y. Awa ta rehe Tupã pyrara usak, ame'ẽ ke yman pekwa ym. Apo pehẽ rehe a'e pyrara usak ame'ẽ ta ke pehẽ 'y.

Tupãma'e miasu ta riki pehẽ, a'erehe katu pexoha aja pexo

¹¹Ihẽ rehe katu ame'ẽ ta ke pehẽ! Pehẽ riki kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta aja ym pehẽ. (Ywa pe har ta ke pehẽ, aja pexo.) A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe pesak te'e pexo ame'ẽ ta ke pehẽ. A'erehe pehẽ pe ihẽ apandu katu. Yman pexo ai te'e aja ym pexo apo 'y. Pexoha pyahu aja pexo apo 'y. Ame'ẽ mokõi pekwha namõ pexo rahã, katu ym. ¹²Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta namõ pexo rahã, mã peja pexo katu. Pe, pehẽ rehe har a'eta pandu my:

—Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e hũ — aja Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta pandu naĩ.

Aja pandu naĩ. Pe, katu pexoha, aja a'eta ukwa katu. A'erehe Tupã koty ipy'a ke a'eta muruwak rahã, a'eta pandu ta:

—Ne jõ riki katu te ame'ẽ ke — aja Tupã pe a'eta pandu ta.

¹³Kome'ẽ ywy pe kapitã keruhũ ta ixo. Upa ame'ẽ ta rehe pehendu katu. Jandema'e sawa'e te aja pehẽ tĩ. Sehar kapitã keruhũ rehe pehendu katu tĩ. A'e riki kome'ẽ ywy pe awa ta 'ar koty te we je'ëha te reko. ¹⁴Kapitã ta rehe pehendu katu tĩ. A'eta ke sehar kapitã keruhũ mu'am. Katu ym ma'ema'e, ame'ẽ ta ke a'eta mahy ta, aja rahã ma'e ym ta. A'erehe kapitã ta ke sehar kapitã keruhũ mu'am. Pe, katu ame'ẽ ke ma'ema'e, ame'ẽ ta pe kapitã ta pandu tĩ:

—Pehẽ katu — aja pandu ta.

¹⁵Kuja Tupã putar katu. Katu ame'ẽ ke pema'ema'e. Aja rahã, ka'u te'e ame'ẽ ta je'ëha ke pemukanim ta a'eta ngi. Ukwa ym ame'ẽ ta pandu. “Jesu kotyhar ta katu ym” aja naĩ. Anĩ. Katu pexoha rahã, ame'ẽ je'ëha ke pemukanim ta a'eta ngi. ¹⁶Pehẽ peputar, aja pexo katu. Anĩ. Kuja ym pepandu:

—Japutar ame'ẽ ke jama'e katu. A'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ta — aja ym pepandu.

Aja ym pexo. Tupāma'e miasu ta riki pehē. A'erehe pehendu katu ehe. Aja rahā, katu ame'ẽ ke pema'ema'e katu. ¹⁷Upa awa ta rehe pehendu katu. Pehē mu ta rehe pehē pepy'a katu tī. A'eta riki Tupā rehe jurujar katu, a'erehe pehē mu ta riki. Tupā rehe pehē py'a pemoĩ moĩ katu tī. Hom ok ta pe har tama'e kapitā keruhū rehe pehendu katu tī. (Sesa a'e.)

Kirisutu ke amō ta mupyrara, ame'ẽja pehē ke tī

¹⁸Miasu ta! Pehē pe ihē apandu apo. Pehē jar rehe pehendu katu. Pehē peje'ẽ ym te ipe. Aja pehē jar katu ame'ẽ ta rehe pehē nixói te. A'e riki hury katu ame'ẽ ke tī. Hātā je'ẽ ame'ẽ ta rehe aja tī. Pehē peje'ẽ ym te ipe tī. Pehendu katu ehe tī. ¹⁹Katu te ame'ẽ ke pema'ema'e tipe. Pe, pehē jar pehē ke te'e pirok. Aja rahā, pehē py'ahu te'e pehendu. Aja Tupā putar, aja pekwaha namō pepyraraha ke pehē py'ahu te'e pehendu. A'erehe: "Pehē katu" aja Tupā pandu ta.

²⁰Katu ym ame'ẽ ke pema'ema'e, a'erehe pehē ke pehē jar pirok. Ame'ẽ ke rehe pehē py'ahu te'e pehendu. Aja rahā: "Pehē riki katu" aja Tupā pandu ym ta. Pe, katu te ame'ẽ ke pema'ema'e tipe rahā, pehē ke pehē jar pirok. Ame'ẽ ke rehe pehē py'ahu te'e pehendu. Aja rahā: "Pehē katu" aja Tupā pandu ta.

²¹Pehē ke Tupā muhā katu ame'ẽ ta ke pehē aja amō ta ukwa rahā, pehē ke A'eta mupyrara ta. Kirisutu aja pehē ke tī. Pehē ruhāha muhepyha ke rehe a'e manō rahā, a'e ke amō ta mupyrara hū. Aja rahā, a'e aja pehē ke tī. Mupyrara ta pehē ke tī. ²²Ma'e ka'u te'eha ke Kirisutu ma'e ym te. Te'e a'e pandu ym te tī. Ingi te'e panduha hendu ym te awa. ²³Amō ta jelē hātā tā hū ipe rahā, aja hātā Kirisutu mujywyr ym a'eta pe. A'e ke amō ta mupyrara rahā: "Pehē ke Tupā mupyrara ta" aja ym mupyrara ame'ẽ ta pe a'e pandu tī. A'e ke amō ta mupyrara rahā, Tupā riki usak katu ta ehe, aja a'e ukwa katu. Ma'e katu ym ame'ẽ ke ma'ema'e, ame'ẽ ta ke Tupā riki mupyrara ta, aja Kirisutu ukwa katu. A'e riki katu te ame'ẽ ke a'e. ²⁴Jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. A'erehe myra ngā mupia ame'ẽ ke rehe Kirisutu pyrara hū u'am. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu ta. Pe, katu ame'ẽ ke jama'ema'e apo 'y. A'e nupāha rape rehe jande ke a'e mukatu.

²⁵Arapuharan ta kanim oho ixo, aja saka pehē tī. Aja rahā, Tupā kqtyhar ta aja ym pexo kwe. Apo arapuharan usakiha kqty pejywyr peho, ame'ẽja saka. Pehē rehe a'e usak usak katu ixo tī. A'e riki pehē ngi pehē ruwajan ke mujan mondo, ame'ẽja saka tī. (A'erehe pehē rehe a'e riki usak usak katu ixo. Kirisutu riki arapuharan usakiha aja a'e.)

Ok wyr pe har ta rehe har

3 ¹⁻²Ixawa'e katu ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu ta apo 'y! Pehē sawa'e ta rehe pehendu katu. Ixawa'e ta ngi har amō ta Tupā je'ēha rehe hindu ym my? A'eta rehe pehendu katu rī. Aja rahā, katu pexoha rehe a'eta usak. Aja a'eta py'a ke pemuruwak ta. Aja rahā, Tupā rehe a'eta jurujar katu ta. Pepandu ym riki. Pe, a'eta jurujar katu ehe. Katu pexoha rehe a'eta usak. Katu te ame'ē ke. Tupā rehe pehē py'a ke pemoī moī katu, ame'ē ke a'eta ukwa ta. A'erehe pepandu ym ha rupi Tupā rehe a'eta jurujar katu ta.

³Pehē rehe ma'e katuha ke pemoī ym pehē juehe. Pehē'a pororok hū ame'ē namō pewata ym. Pu'yr ke heta hū ame'ē namō pewata ym tī. Pehēma'e mundeha katu te ame'ē ke namō jō pewata ym. Ame'ē ta riki pehē ke mukatukwer ym ta.

⁴Kuja katu tiki. Pehē py'a katu, aja rahā, katuha ke pemoī, ame'ēja saka. Ipy'a ke pitu te'e rahā, katu te, aja Tupā ukwa. Ame'ē kūjā katuha ke jaxer ym ta. Hury katu rahā, katu te, aja Tupā ukwa tī. Ame'ē kūjā katuha ke jaxer ym ta tī. ⁵Aja yman kūjā ta ixo tī. Aja ma'e katuha ke a'eta moī, ame'ēja saka. A'eta Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu ame'ē ta ke. Tupā pandu katu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu tī. Kuja riki a'eta katukweriha ke. Ixawa'e ta rehe aja te'eha a'eta hindu katu. ⁶Aja Sar tī. Amarā rehe a'e hindu katu, ixawa'e rehe. Kuja a'e pandu ipe: "Ihēma'e capitā ke nde" aja ixawa'e pe. Pehē sawa'e ngi pekyje ym rahā, katu pexoha rahā: "Sar membyr ta ke" aja pehē pe amō ta pandu ta tī. (A'erehe Sar aja pehē tī. Pehē sawa'e ta rehe pehendu katu tī.)

⁷Hakehar katu ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu tī! Pehē rakehar ta namō pexo rahā, pekwa katuha namō pexo katu. A'eta pyrātāha pehē wyr koyt te we, aja pekwa katu ta me'ē te'e. A'erehe a'eta pe hātā ym peje'ē. Pehē aja a'eta pe uhāha ke Tupā me'ē ta tī. Hātā ym peje'ē pehē jupe. Aja rahā, Tupā namō pepandu pandu rahā, pehē rehe Tupā hindu katu ta. Pehē pepanduha ke mukanim ym te ta ma'e ke.

Katu ame'ē ke ma'e tipe, pe, a'e ke amō ta mupyrara

⁸Ihē apandu, aja apandu ta tī. Pesarahā! Peteīhar aja upa pekwa pekwa pexo. Pyai ame'ē ta ke peteīhar aja pemuhury peho. Jurujar katu ame'ē ta riki pehē mu aja. A'eta namō pehē pepy'a katu pehē juehe pexo. Pehē rury pehē juehe pexo tī. "Jande katu te ame'ē ta ke jande" aja ym pepandu pehē jupe tī. ⁹Pehē pe jaxer ai ame'ē ke

amō ta ma'ema'e rahā, ame'ēja pemujywyr ym a'eta pe tī. Pehē rehe amō ta juru ai rahā, ame'ēja a'eta pe pemujywyr ym tī. Kuja katu tiki. A'eta pe pepandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja juru ai ame'ē ta pe pepandu.

Aja pehē pe Tupā pandu katu tī. Pehē ke a'e muhā katu rahā, pehē pe a'e pandu katu:

—Pehē rehe ihē asak katu ta — aja pehē pe.

A'erehe aja juru ai ame'ē ta pe pepandu tī. ¹⁰Aja juja katu te Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Yman rahā pete'e amō ixo tar katu rahā, mā peja amō ta rehe juru ai ym.

Mā peja te'e ma'e nde erepandu ame'ē ke emukanim nengi.

Hury katuha namō ixo tar katu rahā, mā peja amō ta rehe juru ai ym tī.

¹¹ Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar. Pe, katu ame'ē ke ema'ema'e.

Mā peja amō ta namō nde rury katu nde juehe nde erexo. Aja mā peja exo katu.

¹² Katu te ame'ē ta rehe har jandema'e sawa'e te ukwa katu.

Inamō a'eta pandu pandu rahā, aja te'eha Tupā hendu katu a'eta rehe.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta rehe a'e parahy riki.”
Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

¹³ Katu te ame'ē ke pema'ema'e rahā, awa pehē ke mahy ta my?

Mahy ym ta awa. ¹⁴Anī. Katu te ame'ē ke pema'ema'e tipe. Pe, pehē ke amō ta mupyrara. Aja rahā, mā pehē rury katu pexo. A'eta ngi pekyje ym. Pejumupyai ym tī. Tupā riki pandu ta: “Pehē katu” aja. ¹⁵Kirisutu rehe pehē py'a pemoī moī katu. “Jandema'e sawa'e te” aja pehē py'a pe Kirisutu rehe har pekwa pekwa pexo. Tupā rehe pejurujar katu. Ame'ē rehe har pehē pe amō ta pandu rahā, pahar pemujekwa katu. Aja te'eha pehē. ¹⁶Pehē pe pandu ame'ē ta pe pepandu rahā, wewe katu pepandu. Tupā rehe pehē pep'y'a katu, ajaha namō a'eta pe pepandu. Katu ame'ē ke pema'ema'e ame'ē ke pekwa. Aja pexo rahā, pehē rehe amō ta juru ai. Pejumupyai ym ehe. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe katu ame'ē ke pema'ema'e. Ame'ē rehe amō ta juru ai rahā, ame'ē ta ke Tupā muhuxī ta. Te'e ame'ē ke pandu, a'erehe Tupā muhuxī ta. ¹⁷Katu ym ame'ē ke pema'ema'e. Pe, pehē ke amō ta mupyrara. Aja katu ym ame'ē ke

pema'ema'e rahā, katu ym tiki. Kuja katu. Katu ame'ē ke pema'ema'e tipe rahā, pehē ke amō ta mupyrara. Aja Tupā putar rahā, katu tiki.

18 Aja Kirisutu tī. Sawa'e katu te ame'ē ke a'e. Pe, a'e ke amō ta jukwa. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Aja rahā, uhā te hū ame'ē ke a'e. Ma'erehe manō my? Kuja. Upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ē muhepyha ke rehe Kirisutu manō. Peteīhar a'e manō. Sawa'e katu te ame'ē ke manō. Aja rahā, sawa'e ta katu ym ame'ē ta manō ym ta me'ē te'e. Kirisutu manō, a'erehe Tupā koty pehē ke a'e muhyk raho, ame'ēja saka.

19 Kirisutu'ā pandu oho. Awa'ā ta pe pandu oho. Ame'ē awa'ā ta kyndaha pe ixo, ame'ēja saka. **20** Aleta riki Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke. A'eta rehe Tupā harō hū ixo tipe. Ixoty a'eta py'a ke a'eta muruwak, ame'ē rehe Tupā harō hū ixo tipe. Jarusu keruhū Noe mujā ixo rahā, a'e harō hū ixo tipe. Anī. Muruwak ym. Kuja jō katu uhem. Jarusu keruhū pe heta ym te awa ta ixo. Kuja jō, awa po wajar mahapyr hetaha. A'eta jō y ngi uhem. Y jukwa ym. **21** Noe ta y ngi uhem, ame'ēja saka, a'erehe ame'ē riki apo mujahuk ame'ēja saka tī. Awa ki'aha ke kutuk, a'erehe my? Anī. Awa py'a ke Tupā juhyk, a'erehe ame'ē pandu: "Ihē py'a juhyk aja ihē axo" aja. Pandu tī: "Tapijar tele we nde rehe ihē apy'a katu" aja Tupā pe pandu. A'erehe ame'ē ke Tupā muhā katu. Manōha ngi Jesu Kirisutu kwera katu uhem. A'erehe pehē ke Tupā muhā katu. Pehē ke amō mujahuk, pe, y ngi pehem rahā, Kirisutu aja manōha ngi pekwera katu pehem tī, ame'ēja saka tī. A'erehe pehē ke Tupā muhā katu. **22** A'e riki ywa pe oho. Pe, Tupā rake a'e wapyk oho. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja upa ngā ukwa katu.) Upa Tupā je'ēha rahoha tama'e kapitā keruhū a'e. Ywa pe kapitā ta ixo. Ame'ē tama'e kapitā keruhū ke Jesu tī.

Pexoha pyahu aja pexo apo 'y

4 **1** Kome'ē ywy keruhū pe Kirisutu ixo rahā, a'e ke amō ta mupyrara hū. Arahā ipy'ahu te'e hendu. Aja rahā, a'e aja pehē py'ahu te'e pehendu tī. Ma'e ka'u te'eha ke awa ta ma'ema'e, ame'ē ke rehe Kirisutu muhepy. A'erehe a'e ke amō ta mupyrara hū. Apo a'e ke awa ta katu ym ame'ē ta mupyrara ym te ta tī. A'erehe a'e aja pekwa pekwa pexo tī. Pehē py'ahu te'e pehendu tī. **2** Apo har kupe koty Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu. Kome'ē ywy pe pexo rahā, a'e putar ame'ē ke pema'ema'e katu. Ma'e peka'u te'eha ke peputar ame'ē ke pema'ema'e ym pexo.

³Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta putar katu. Yman ame'ē ta aja pema'ema'e hū pexo tī. Kuja pexo. Peka'u te'e pexo. Kawī ngi peka'u hū pexo tī. Amō kūjā ta rehe peka'u te'e tī. Amō sawa'e ta rehe peka'u te'e tī. Awa mi'u matyriha ke jō peputar tī. Katu ym aja. Amō ta 'ar koty te we kawī ke pe'u tar katu. Aja rahā: "Jande janepyrātā" aja pepandu. Katu ym aja. Ma'e'ā riki tupā aja amō ta ukwa jupe. Ame'ē rehe pehē py'a pemoī moī tī. Katu ym te ame'ē. ⁴Upa aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ixo rī. Ka'u te'e hū ixo rī. Pe, a'eta aja pexo ym apo 'y. A'erehe a'eta jupandu:

—Mā! Ma'erehe my? — aja a'eta jupe.

Ukwa ym. A'erehe pehē rehe a'eta juru ai. ⁵Pe, myja kome'ē ywy keruhū pe a'eta ixo my, ame'ē ke Tupā pe a'eta mujekwa ta. Apo ixo ame'ē ta ke Tupā riki mupyrrara ta. Manō ame'ē ta ke a'e mukwera katu ta muhem, pe, a'eta ke mupyrrara ta tī. Ame'ē rehe a'e harō ixo. ⁶Manō ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu pandu. Yman se pewe ixo rahā, myrandu katu ke amō ta pandu pandu tipe a'eta pe. Pe, upa amō ta aja a'eta manō tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe amō ta aja a'eta manō tī. Ame'ē ta'ā pewe ixo rī. Tupā uhā te hū ame'ē ke a'e. Aja ame'ē ta'ā tī. Uhā tī. (A'erehe ame'ē ta ke Tupā mupyrrara ta tī.)

Ma'e ke Tupā me'ē, ame'ē ke namō pema'e katu

⁷Kome'ē 'ar rehe angaha uhyk tate. Pahar peparahy ym pexo. Pekwa katuha namō pexo katu. Aja rahā, Tupā namō pepandu pandu katu ta. ⁸Kuja rahā, i'ar koty te we katu te ha. Pepy'a katu te hū pehē juehe pexo. Aja rahā, pehē pe māte hū ma'e jaxer ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ē ta rehe pehē py'a pemujywyr katu ta. ⁹Pehē rok pe amō ta ke pemupyta katu. Pehē rok wyr pe har ta je'ē je'ē ym ha namō pemupyta katu. ¹⁰Pehē pe pame katu te amō amō ma'e ke Tupā me'ē me'ē. A'e muwyr ame'ē ke pemuhāi katu. Pekyty'ŷ ym amō ta rehe. Aja amō ta ke pemuhury katu. ¹¹Ma'e ke amō pandu pandu rahā, mā peja Tupā je'ēha ke pandu pandu. Jesu kotyhar ta namō ma'e ke ma'ema'e rahā, pyrātāha ke Tupā muwyr, ame'ē namō mā peja ma'ema'e katu. Aja rahā, upa katu te katu ame'ē ke ma'ema'e katu. A'erehe Tupā pe pandu ta:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Jesu Kirisutu kotyhar ta ke a'eta, a'erehe aja me'ē Tupā pe pandu ta.

A'e riki katu te me'ē ke a'e.

A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e tī.
Aja te'eha a'e. (Amen. Ame'ē riki: "A'e tī.")

Kirisutu kotoyhar ta ke amō ta mupyrara

¹²Pehē riki ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē tī! Pejurujar katuha ke amō ta mukanim tar katu, a'erehe pehē ke amō ta mupyrara hū. Mahy hū tī. "Jande ke mupyrara ym ta awa" aja ym pekwa pekwa pexo. (Pehē pejurujar katuha ke jetehar te my. Amelē ke manga.) A'erehe pepyraraha ngi pemukahem ym. ¹³Kirisutu ke amō ta mupyrara hū. Aja pehē ke tī. Mupyrara ta pehē ke tī. Aja rahā, pehē rury pexo. Aja rahā, Kirisutu pyrātāha ke Tupā mujesak rahā, pehē rury katu te ta.

¹⁴Kirisutu kotoyhar ta ke pehē. A'erehe pehē rehe amō ta juru ai. Anī. Pehē rury katu pexo rī. Kirisutu kotoyhar ta ke pehē, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē rehe amō ta juru ai rahā, Tupālā riki pehē py'a rehe ihī katu, aja pekwa. Tupā ngi a'e uwyr. Pehē ke muhury katu uwyr.

¹⁵Pepyrara hū pexo. Amō ke pehē pejukwa, a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Amōma'e ke pemukanim, a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Ma'e jaxer amelē ke pema'e, a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Amō ta ixoha ke pemujixer a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. ¹⁶Kuja katu. Kirisutu kotoyhar ta ke pehē. A'erehe pehē ke amō ta mupyrara. Aja rahā, pehē ruxī ym ingi. "Kirisutu kotoyhar ta ke jande" aja pepandu. A'erehe Tupā pe pepandu tī:

—Ne jō riki katu te ame'ē ke — aja.

¹⁷Awa ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk oho apo 'y. Ixotyhar ta rehe har a'e ukwa py ta. Jande riki ixotyhar ta ke. Jande ke a'e mupyrara py ta. (Aja rahā, jaxoha ke jamukatu ta. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar ta.) Ixotyhar ta ke a'e mupyrara rahā, myrandu katu rehe jurujar ym ame'ē ta rehe māte hū pyraraha ke ihī ta. Myrandu katu ke Tupā muwyr, ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym, a'erehe mupyrara ta. ¹⁸Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

"Awa ta katu te ame'ē rehe pyraraha uhyk. A'engi ame'ē ta ke
Tupā muhā katu ta.

Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe myja ta my? Marā
ka ym a'eta ke muhāha.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta rehe myja ta my tī?
Marā ka ym a'eta ke muhāha tī."

19 A'erehe amō ta pyrara hū ixo. Tupā putar, a'erehe pyrara hū ixo. Aja se ixo rahā, ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e katu rī. Aja Tupā rehe jurujar katuha ke mujekwa. A'e riki kome'ē ywy keruhū mujā ame'ē ke a'e. A'e pandu katu ame'ē ke ma'ema'e katu tī. A'erehe a'eta jurujar katu ehe.

Tupā kotyhar ta rehe har

5 ¹Pehē namō tamūi ta ixo. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta ke a'eta. A'eta pe ihē apandu ta apo 'y. Ihē Petu. Ihē tamūi tī. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ke ihē tī. Kirisutu ke amō ta mupyrara hū rahā, ihē asak te'e ehe. Yman rahā, a'e ke Tupā mujesak rahā, inamō ihē axo ta tī. Ko tamūi ta pe ihē apandu. ²Arapuharan ta rehe usakiha ta usak usak katu ixo. Aja Tupā kotyhar ta rehe pehē tī. Ixotyhar ta ke pehē koty Tupā muwyr, ame'ēja saka. "Jasak tar ym" aja ym pepandu. Anī. Tupā putar, aja ixotyhar ta rehe pesak pesak katu pexo. Pehē atu peputar katu, a'erehe a'eta rehe pesak pesak katu pexo. Tamatarer pepyhyk ta, a'erehe ame'ē parakyha ke pema'ema'e, aja ym pekwa pexo. Ixotyhar ta ke pemuhury tar katu, a'erehe pesak tar katu pexo, aja rahā, katu tiki. ³Pehē koty Tupā kotyhar ta ixo. Amelē tama'e kapitā keruhū aja ym pexo. A'erehe a'eta pe hātā ym pepandu pandu. Katu pexoha pemujekwa a'eta pe. Aja rahā, pehē aja a'eta tī. Katu a'eta ixoha tī. ⁴Pe, usakiha keruhū uwyr rahā, iākā rehe har katu te ame'ē ke ame'ēja saka pehē pe a'e me'ē ta. Ame'ē katu te ha kanim ym ta riki. (Kirisutu riki usakiha keruhū a'e.)

⁵Sawa'e wan ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu. Tamūi ta rehe pehendu katu. "Katu te ame'ē ke jande" aja pehē pekwa pekwa ym pexo. Pe, pehē mu ta namō pema'ema'e katu pehē juehe pexo. Jete. Kuja Tupā je'ēha rehe panduhda ihī:

"Katu te ihē" aja ukwa jupe ame'ē ke Tupā putar ym.

Pe: "Katu te ihē" aja ym ukwa ukwa ixo, ame'ē rehe a'e ipy'a katu." Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

⁶A'erehe: "Katu te jande" aja ym pekwa pekwa pexo. Aja Tupā rehe pehē py'a pemoī moī katu. A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Pe, a'e putar rahā, pehē rehe har a'e pandu ta:

—Pehē katu — aja.

⁷Pehē pejumupyaiha ke upa katu te Tupā namō pepandu. Aja rahā, pehē rehe pyrara a'e usak katu ta. (Pehē ke muhury katu ta.)

⁸Satana, pehē ruwajan, a'e riki jangwate ahem hū ame'ēja saka. (Âjā ramūi a'e.) U'u ta, ame'ē ke a'e kekar kekar ixo, ame'ēja saka

ixo. (Aja rahā, pehē pejurujar katuha ke a'e mukanim tar katu.) A'erehe pepyhýi ym, aja pexo katu. Pema'ã ma'ã katu pexo, aja pexo katu tī. ⁹Pejan ym ingi. Pete'e ta pepu'am pe'am, aja pexo. (Aja rahā pejurujar katuha ke pehijar ym ta.) Pehē ke amō ta mupyrara hū. Pehē jō ym, aja pekwa. Aja upa amō Jesu kotyhar ta ke amō ta mupyrara hū tī. Kome'ẽ ywy keruhū rupi Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ ta ke amō ta mupyrara hū tī. Aja pekwa katu. ¹⁰Pepyraraha upa rahā, pehē ke Tupā muhury katu ta. Mukatu ta. Pehē pe pyrātāha ke a'e muwyr ta tī. Aja rahā, pejurujar katuha ke pehijar ym ta. A'e riki awa ta rehe ipy'a katu te hū ame'ẽ ke a'e. A'e riki pehē pe pandu:

—Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe ihē renda pe ihē namō aja te'e ta pexo — aja pehē pe pandu.

¹¹A'e riki pyrātā te hū ame'ẽ ke a'e. Aja te'e ta a'e ixo. Amen. Ame'ẽ: “A'e tŷ” aja.

Katuha ke Petu mondo

¹²Pehē pe paper pinim ta'yr mi ihē amondo axo. Ihē apandu ame'ẽ ke Sir mupinim a'e. Ihē mu ke a'e. (Jesu rehe a'e jurujar katu, a'erehe ihē mu a'e.) A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. Pehē py'a ke ihē amuhury tar katu. A'erehe kome'ẽ paper pinim ihē amondo axo. Tupā namō pexo ta kȳ. Ame'ẽ riki jetehar te ke. Pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū. Ame'ẽ ke ihē apandu katu. Mā peja Tupā rehe pejurujar katuha ke pehijar ym.

¹³Mambiro ok ta pe jurujar katu ame'ẽ ta ixo. Yman a'ep pe har ta pe Tupā pandu tī.

—Ihē rehe pejurujar katu. Ihēma'e wan ta pehē — aja ngā pe.

A'eta riki pehē pe katuha ke mondo ixo. Mak mundo ixo a'e tī. Ihē ra'yr aja a'e. ¹⁴Pehē ruryha namō pehē po pepyhyk pyhyk katu pehē ngi.

Kirisutu kotyhar ta ke pehē. Mā peja upa pehē py'a ke Tupā muhury katu.

Upa.